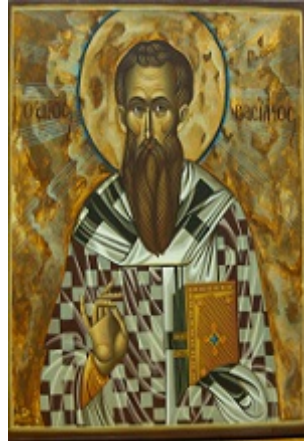

Ο Ουρανοφάντωρ Άγιος (Επίσκοπος Φαναρίου Αγαθάγγελος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Μ. Βασίλειος, μία από τις μεγαλύτερες μορφές της Εκκλησίας, γεννήθηκε περί το 330 μ.Χ. στην Καισάρεια της Καππαδοκίας. Ο πατέρας του Βασίλειος ήταν ρήτορας, εγκατεστημένος στη Νεοκαισάρεια του Πόντου, και ήταν υιός της Μακρίνης, η οποία υπέστη πολλά μετά του συζύγου της κατά το διωγμό του Μαξιμίνου για την πίστη τους στον Χριστό.

Η Μακρίνα ήταν μαθήτρια του Γρηγορίου του Θαυματουργού και διετέλεσε η πρώτη στην πίστη διδάσκαλος του εγγονού της Βασιλείου.

Η μητέρα του Μεγάλου Βασιλείου ονομαζόταν Εμμέλεια, καταγόταν από την Καππαδοκία, ήταν θυγατέρα Μάρτυρος, ευλαβέστατη και πολύ φιλόνητο. Από το γάμο της με τον Βασίλειο γεννήθηκαν εννέα παιδιά, από τα οποία τα τέσσερα ήταν αγόρια. Το πρωτότοκο παιδί τους ήταν η Μακρίνα, η οποία μετά το θάνατο του μνηστήρος της, επιδόθηκε στην άσκη-ση. Από τα τέσσερα αγόρια, τρεις έγιναν Επίσκοποι, ο Βασί-λειος στην Καισάρεια, ο Γρηγόριος στη Νύσσα και ο Πέτρος στη Σεβαστεία· ο Ναυκράτιος απέθανε νέος, σε ηλικία 27 ετών. Προ του Πέτρου εγεννήθη η Θεοσεβία.

Ο Μέγας Βασίλειος έλαβε την πρώτη χριστιανική διαπαιδαγώγησή του από τη μητέρα και τη γιαγιά του και διδάχθηκε τα πρώτα γράμματα από τον πατέρα του στην πατρίδα του. Εσπούδασε στις σχολές της Καισαρείας της Καππαδοκίας και του Βυζαντίου, όπου «ηγδοκίμει σοφιστών τε και φιλοσόφων τοις τελειοτάτοις», και τέλος «εις τας χρυσάς Αθήνας», που τότε ήταν το κέντρο της ρητορικής και στην οποία ήκμαζαν οι σοφιστές Ιμέριος, Προαιρέσιος και άλλοι και οπου συνέρρεαν από παντού μαθητές, μεταξύ των οποίων και ο μετέπειτα αυτοκράτορας Ιουλιανός, τον οποίο ο υπέρμετρος θαυμασμός του προς την εθνική σοφία παρέσυρε στον πόλεμο κατά της Ορθοδοξίας. Εκεί βρισκόταν ήδη και ο Άγιος Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, μετά του οποίου συνδέθηκε με στενή φιλία.

Ο Βασίλειος εδιδάχθηκε στην Αθήνα ρητορική, φιλοσοφία, αστρονομία, γεωμετρία και ιατρική. Επέστρεψε στον Πόντο, περί το 356 μ.Χ., και βαπτίσθηκε Χριστιανός υπό του Επισκόπου Καισαρείας Διανίου. Στη συνέχεια μετέβη στην Αίγυπτο, Μεσοποταμία, Παλαιστίνη και Συρία, για να γνωρίσει τους ασκητές και καθηγητές

της ερήμου. Τότε, αφού διένειμε και αυτός τα υπάρχοντά του στους πτωχούς, εμόνασε στον Πόντο, κοντά στον Τριποταμό, ασκούμενος στη μελέτη και την προσευχή.

Αργότερα, το 362 μ.Χ., χειροτονήθηκε πρεσβύτερος από τον Επίσκοπο Καισαρείας Ευσέβιο, αλλά μετά από λίγο αναγκάστηκε να φύγει στον Πόντο, λόγω του φθόνου του Επισκόπου Ευσεβίου. Ο Γρηγόριος συμβίβασε τα πράγματα μεταξύ των δύο ανδρών και ο Μέγας Βασίλειος επέστρεψε το 365 μ.Χ., για να βοηθήσει τον Επίσκοπο Ευσέβιο στον αγώνα του κατά των Αρειανών. Έγινε έτσι «σύμβουλος αγαθός, παραστάτης δεξιός, των θείων εξηγητής, των πρακτέων καθηγητής, γήρως βακτη-ρία, πίστεως έρεισμα».

Το έτος 370 μ.Χ., μετά το θάνατο του Ευσεβίου, εξελέγη Επίσκοπος Καισαρείας, παρά τις σφοδρές αντιδράσεις των Αρειανών. Σε καιρό λιμού προσέφερε στους πάσχοντες κάθε είδους βοήθεια. Αγκάλιασε τούς γέροντες, τα παιδιά, τις γυναικές και τους άνδρες, τους ασθενείς και φρόντιζε καθημερινά για την τροφή τους. Οικοδόμησε κοντά στην Καισαρεία ένα συγκρότημα πτωχοκομείου και νοσοκομείου, τη Βασιλειάδα, που έγινε το ταμείο της ευσέβειας και της αγάπης.

Κατά τα χρόνια της επισκοπικής του διακονίας είχε να αντιπαλέψει κατά πολλών δυσχερειών. Ο αυτοκράτορας Ουάλης αποφάσισε να εισαγάγει με τη βία στην Καππαδοκία τον Αρειανισμό, γι' αυτό, το 372 μ.Χ., έστειλε τον έπαρχο Μόδεστο, για να πείσει τον Άγιο να δεχθεί τις κακοδοξίες των αιρε-τικών. Μάταια προσπάθησε να πείσει το Μέγα Βασίλειο μεταχειριζόμενος κάθε μέσο: δήμευση της περιουσίας, εξορία, βασανιστήρια, θάνατο. Ο Βασίλειος σε απάντηση edήλωσε, ότι δεν φοβάται, αφού περιουσία δεν είχε, παρά μόνο λίγα παλαιά ενδύματα και λίγα βιβλία· εξορία δεν φοβάται, διότι η γη που κατοικεί δεν είναι ιδιοκτησία του και στον κόσμο αυτό είναι πάροικος και παρεπίδημος· τα βασανιστήρια δεν τον πτοούν, διότι το ασθενικό του σώμα δεν μπορεί να αντέξει σε αυτά, το δε θάνατο θεωρεί ως ευεργέτη, διότι αυτός θα τον οδηγήσει νωρίτερα κοντά στο Θεό.

Ο Μόδεστος ξεπλάγη από την πνευματική γενναιοψυχία του Αγίου και επέστρεψε άπρακτος. Ακόμη και ο ίδιος ο αυτοκράτορας Ουάλης, όταν ήλθε στην Καισαρεία και αντιλήφθηκε το μεγαλείο του Βασιλείου, τον άφησε ανενόχλητο στον επισκοπικό του θρόνο. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέ-ρουμε τη μαρτυρία του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου για τον Μέγα Βασίλειο: Ήταν ημέρα των Θεοφανείων· πέλαγος λαού εγέμιζε το ναό· η ψαλμωδία και η ευκοσμία του βήματος ήταν αγγελική μάλλον παρά ανθρώπινη. Και ο Μέγας Βασίλειος προτεταγμένος του λαού, όρθιος, ακλινής κατά το σώμα και την όψη και τη διάνοια, «εστηλωμένος τω Θεώ και τω βήματι». Και ο αυτοκράτορας Ουάλης μπροστά στο θέαμα αυτό και στο άκουσμα «κατεβροντήθη».

Με τον ανεκτίμητο αυτό πλούτο των αρετών του καθοδήγησε το ποίμνιο του Χριστού και κοσμημένος με αυτές εξεδήμησε προς Κύριον, το 378 μ.Χ., λίγο μετά το θάνατο του αυτοκράτορος Ουάλεντος, σε ηλικία 48 ετών.

Όταν πλησίαζε η ώρα να παραδώσει την αγία του ψυχή στον Θεό, προσήλθαν στην κλίνη του όλοι σχεδόν οι Χριστιανοί της πόλεως. Εκείνος τους edίδασκε και τους ευλογούσε. Προσευχό-μενος στον Κύριο είπε: «Εις χείράς Σου, Κύριε, παραθήσομαι το πνεύμά μου», και κοιμήθηκε. Στην εξόδιο ακολουθία συμμε-τείχαν μυριάδες λαού και τόσοι ήταν ο συνωστισμός, ώστε πολ-λοί απέθαναν.

Η σύναξη του Μεγάλου Βασιλείου ετελείτο στο ναό της Αγίας Σοφίας (Μεγάλη Εκκλησία). Ναός αφιερωμένος στον Άγιο Βασίλειο υπήρχε στο παλάτι των Βυζαντινών αυτοκρατόρων κατά τον 10^ο αιώνα και σ' αυτόν εκκλησιαζόταν ο αυτοκράτορας την 1^η Ιανουαρίου μέχρι της απολύσεως του Ευαγγελίου.

(Επισκόπου Φαναρίου Αγαθαγγέλου, Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Ιανουάριος, εκδ. Αποστ. Διακονία. σ. 35-40)